

Document	Archeologische Quickscan
Plangebied	Herinrichting Simon Koopmanstraat, Wervershoof, gemeente Medemblik
Adviesnummer	21224
Opsteller(s)	S. Veenstra (Archeoloog) & C. M. Soonius (Senior Archeoloog).
Datum	06-10-2021

Advies	<u>Archeologie</u> Vrijgeven onder voorwaarde: Monitoring + stelpost (mogelijke kosten initiatiefnemer)
	<u>Provinciaal Monument</u> Aanvraag Omgevingsvergunning aanleveren aan Provincie
Vervolgtraject	<u>Archeologie</u> Archeologie West-Friesland verzoekt om spoedig overleg te plegen met de projectontwikkelaar en/of koper om afspraken over het vervolgtraject te maken (C. Soonius, 06-25272867 / c.soonius@hoorn.nl). archeologie@hoorn.nl / 06-11648953 <u>Provinciaal Monument</u> Omgevingsvergunning aanvragen bij provincie Noord-Holland (Matheiji@noord-holland.nl.)

Archeologische Quickscan

1. Inleiding

Op verzoek van de gemeente Medemblik (contactpersoon: dhr. Gert Hartog) is gekeken naar het aspect archeologie met betrekking tot de herinrichting van de Simon Koopmanstraat in Wervershoof, gemeente Medemblik.

Bij de herinrichting worden een aantal verschillende aanpassingen doorgevoerd die niet van invloed zijn op de archeologische situatie, zoals; het verwijderen en (her)plaatsen van bomen, of het aanleggen van verkeersdrempels. Bij de ingreep wordt het riool echter ook vervangen en wordt er een gescheiden stelstel aangelegd. Het huidige riooltracé bevindt zich voornamelijk aan de oostkant van het wegdek aan de Simon Koopmanstraat. Het vervangende rioolsysteem wordt aan dezelfde kant teruggelegd.

Afbeelding 1. Het plangebied (zwarte stippellijn) op een topografische kaart (bron: PDOK).

2. Bestemmingsplan en Beleidskaart archeologie

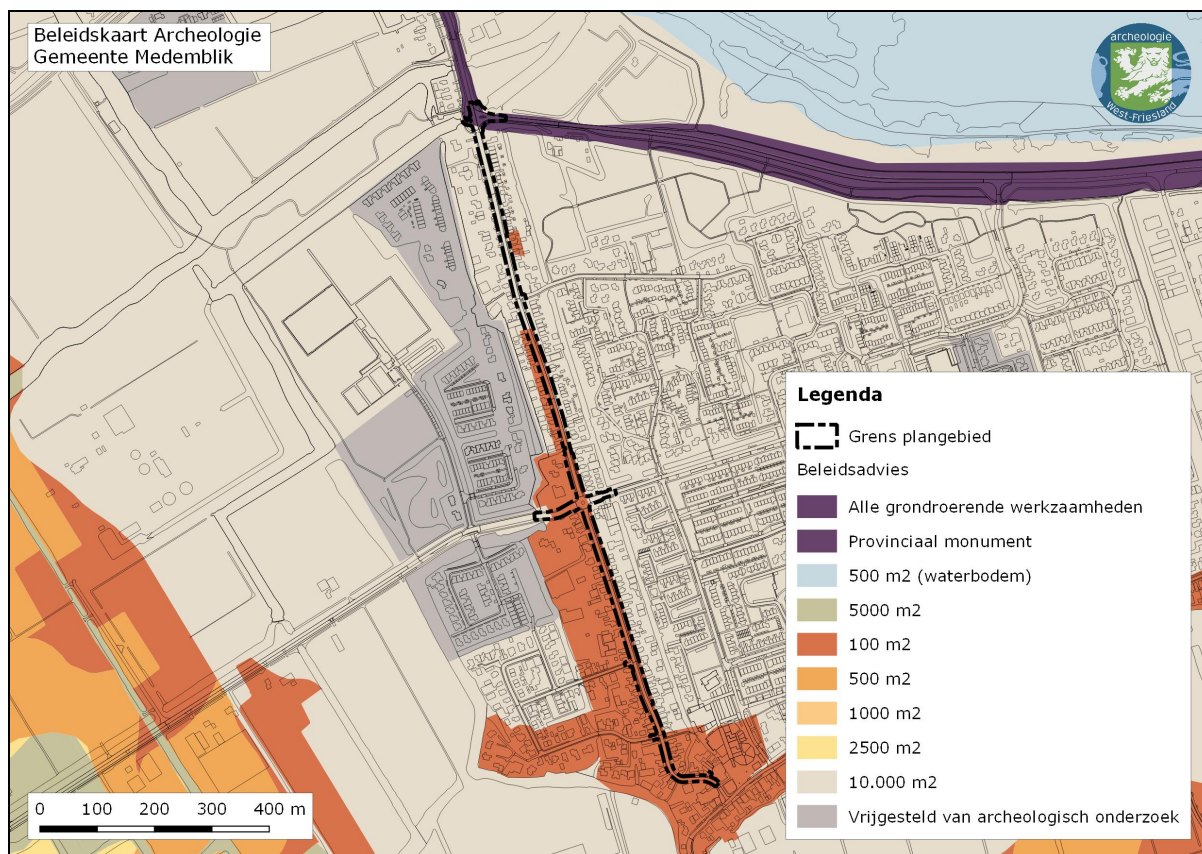
Het plangebied valt binnen het bestemmingsplan Dorpskernen III van de gemeente Medemblik (vastgesteld 26-04-2018).¹ Middels het bestemmingsplan geldt binnen het plangebied een dubbelbestemming Waarde – Archeologie 1, 2, 3 en 4. Hierbij geldt dat bij bodemversturende bouwwerkzaamheden groter dan 0 m², 100 m², 500 m², 1.000 m² en dieper dan 35 cm (waarde 2) en 40 cm (waarde 3 en 4) onder maaiveld rekening dient te worden gehouden met het aspect archeologie. De vrijstellingsgrenzen worden door de geplande ingreep overschreden.

Archeologie West-Friesland heeft voor de gemeente Medemblik een beleidskaart archeologie opgesteld.² Deze beleidskaart is op 28 februari 2019 vastgesteld. Op de beleidskaart archeologie is aangegeven waar de bekende archeologische waarden zich bevinden en welke archeologische verwachtingen er zijn. De waarden en verwachtingen zijn gecombineerd met een beleidsadvies per zone. Voor de beleidskaart zijn de waarde en de begrenzing van de historische dorpslinten nader gespecificeerd, onder andere aan de hand van verschillende historische kaarten. Volgens de beleidskaart ligt het plangebied in een aantal verschillende zones. Hier zijn verschillende vrijstellingsgrenzen aan verbonden (afb. 2). De zones zijn als volgt;

- Zone: Provinciaal monument, hier geldt een vrijstellingsgrens van 0 m² (paars op afb. 2).
- Zone: Hoge archeologische waarde, hier geldt een vrijstellingsgrens van 100 m² (oranje op afb. 2).
- Zone: Zeer lage verwachting alle perioden, hier geldt een vrijstellingsgrens van 10.000 m² (grijs op afb. 2). Deze zone bevindt zich in het voormalige Meer van Wervershoof waar een zeer lage archeologische verwachting geldt voor vindplaatsen uit alle perioden.

¹ NL.IMRO.0420.BPHDorpskernenIII-VA02.

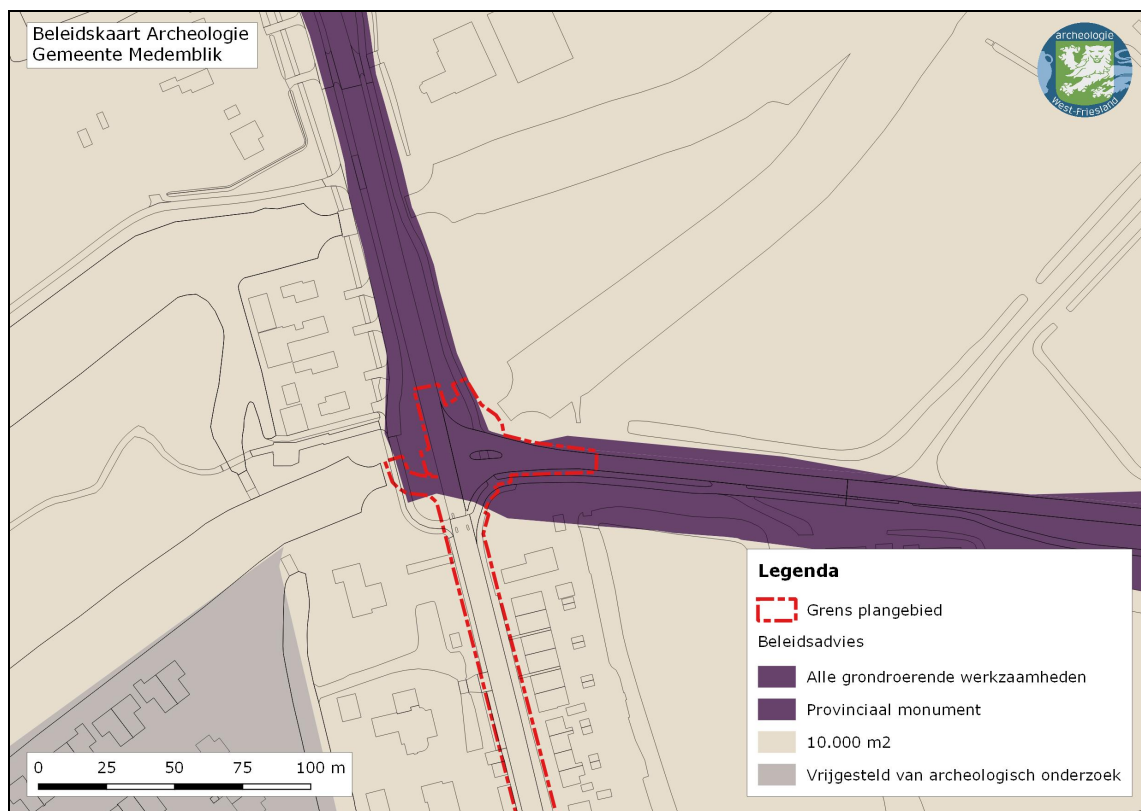
² Soonius & van Leeuwen 2018.

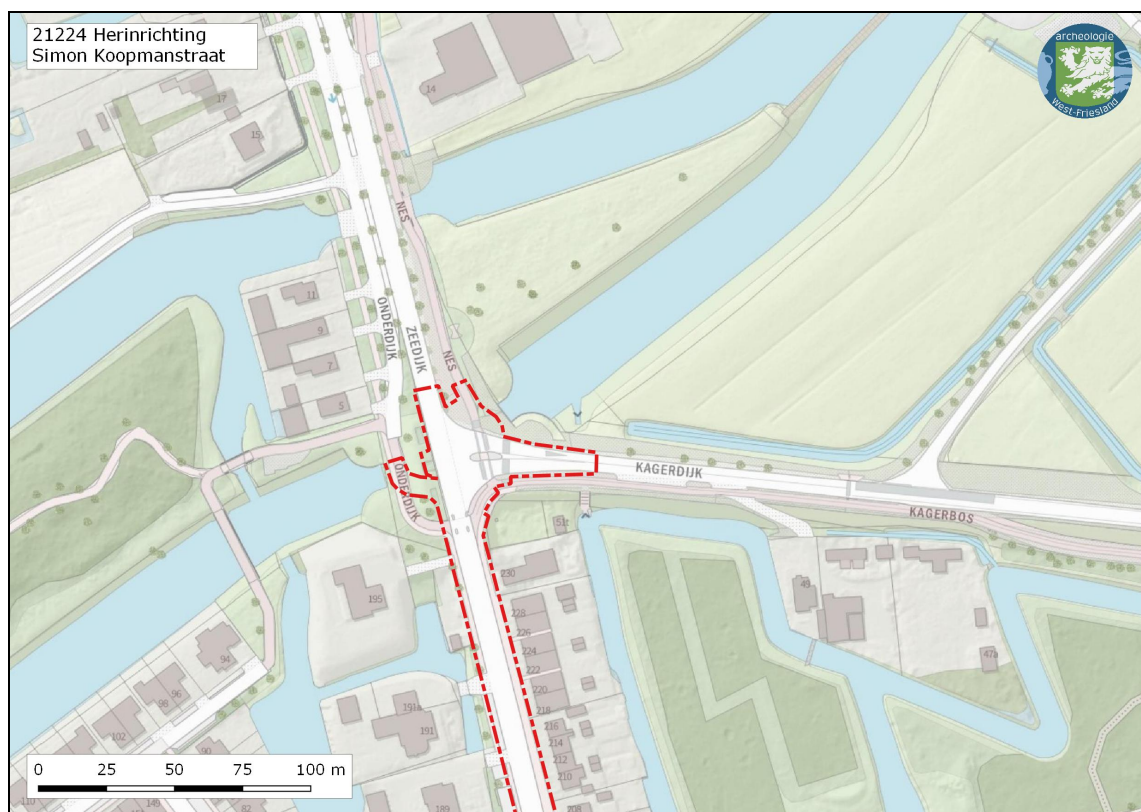
Afbeelding 2. De locatie van het plangebied, op de beleidskaart archeologie van de gemeente Medemblik.

Het meest noordelijk gelegen deel van de geplande ingreep overlapt met het beschermd provinciaal monument de West-Friese Omringdijk (afb. 3a & 3b). Op basis van de omgevingsverordening NH2020 moet hier voor aanvang van de ingreep een omgevingsvergunning worden aangevraagd bij de provincie Noord Holland.³

³ Provincie Noord-Holland 2010, 24.

Afbeelding 3a. Uitsnede van het noordelijke gedeelte van het plangebied op de beleidskaart archeologie van de gemeente Medemblik.

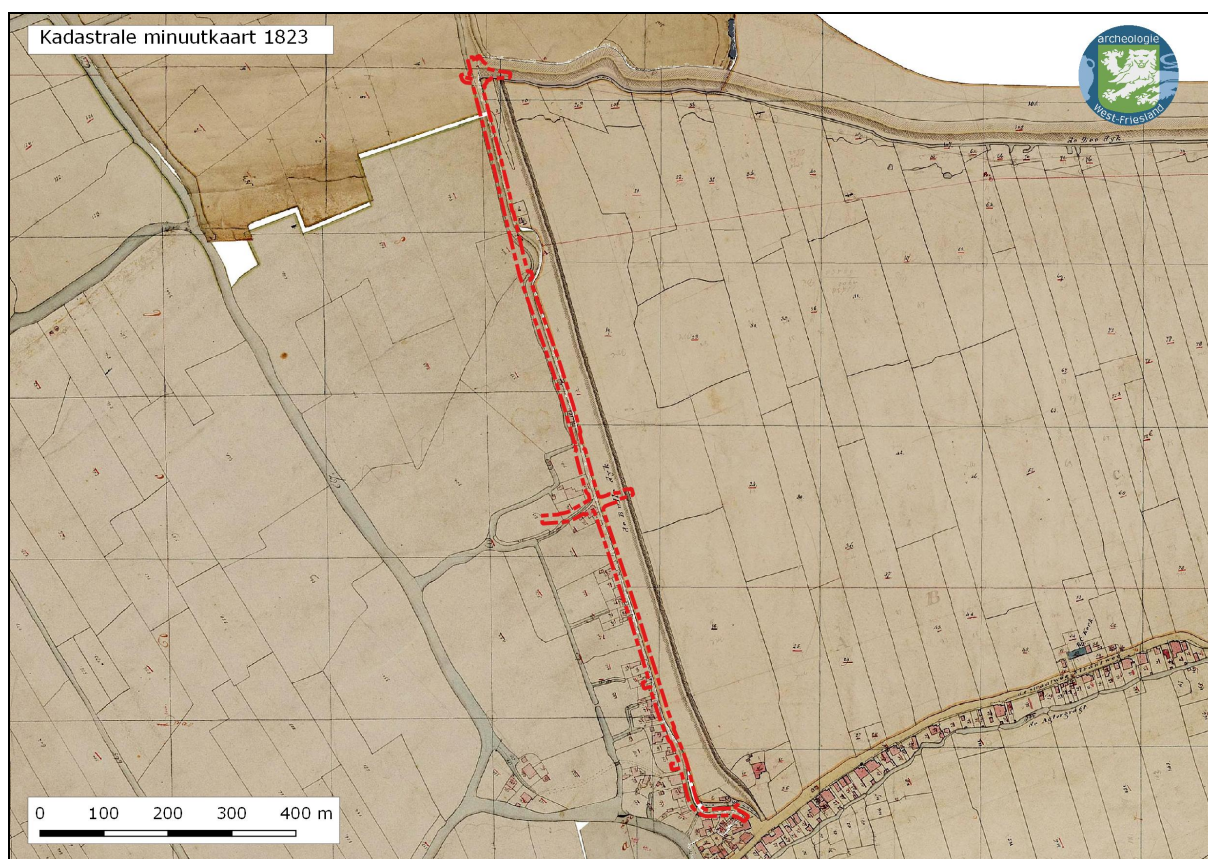

Afbeelding 3b. Uitsnede van het noordelijke gedeelte van het plangebied op een topografische kaart (bron: PDOK).

3. Cultuurhistorische achtergrond

Voor het bepalen van de aanwezigheid van bewoningsresten uit de Nieuwe Tijd kan gebruik worden gemaakt van historisch kaartmateriaal. Op de historische kaart van Johannes Dou (1651-1654) is ter hoogte van het plangebied al een weg genaamd; 'De Lage Wegh' zichtbaar. Langs de westkant van de weg bevindt zich aaneengesloten bebouwing en aan de ander kant loopt 'De Molen Dyck'.

Op de oudste kadastrale minuutkaart van het gebied (1823) is eenzelfde tafereel zichtbaar. De bewoning langs de weg beperkt zich voornamelijk tot het westelijk gelegen deel en aan de oostkant loopt de dijk. De dijk wordt op deze kaart 'de Bulle dyk' genoemd. De vrijstellingsgrenzen in het geldende bestemmingsplan komen overeen met deze vaststellingen, het gedeelte waar bewoning voorkomt heeft een vrijstellingsgrens van 100m² gekregen, en het gedeelte dat hier buiten valt heeft een vrijstellingsgrens van 10.000m².

Afbeelding 4. Het plangebied (rode stippellijn) op de kadastrale minuutkaart van 1823.

4. Archeologische en geologische bronnen

Aan de hand van bodemkaarten kan inzicht worden verkregen in de verwachting voor vindplaatsen uit de prehistorie. De bodem binnen het plangebied is niet gekarteerd. De wel gekarteerde bodem ten oosten en westen betreft in beide gevallen kiekklei. Hier geldt een zeer lage verwachting voor alle perioden.

Ten westen van het plangebied is in 2005 door de Steekproef een inventariserend archeologisch veldonderzoek uitgevoerd⁴ (Archis-zaaknr; 2104009100). Bij dit onderzoek zijn een aantal boringen gezet. Resultierend uit het onderzoek kwam naar voren dat de bodem binnen het plangebied voornamelijk uit kleiig veen bestaat. Tevens werd op 1,8 meter onder maaiveld een uit grijze klei

⁴ Exaltus 2005.

en/ en of zand bestaande geul aangetroffen. De vulling wordt in het rapport omschreven als: *Deze vulling is slechts enkele decimeters dik en is afgezet op kleiarm veen. Het lijkt derhalve om een plotselinge en erg kortstondige geuldoorbraak te gaan. Deze geul werd al snel weer inactief en raakte weer overgroeid met laagveen. Langs deze geul hebben hierdoor binnen de plangebieden nooit gunstige bewoningsomstandigheden geheerst. Ditzelfde geldt voor de overige delen van het laagveenmoeras binnen de beide plangebieden. In geen van de boringen zijn dan ook archeologische indicatoren aangetroffen.*⁵

5. Conclusie

Het staat in de planning om de Simon Koopmanstraat in Wervershoof te herinrichten. Bij de ingreep zal tevens het bestaande riool tracé vervangen worden door een nieuw tracé dat grotendeels op dezelfde plek teruggelegd zal worden. Binnen het plangebied gelden een aantal verschillende vrijstellingsgrenzen op basis van de verschillende gespecificeerde verwachtingen. Zo geldt er binnen het plangebied een hoge verwachting voor de Late Middeleeuwen en Nieuwe Tijd, hier is een vrijstellingsgrens van 100 m² aan verbonden. Tevens geldt er voor een het overgrote deel van het plangebied een vrijstellingsgrens van 10.000 m² op basis van een lage verwachting voor alle historische perioden.

Het meest noordelijk gelegen deel van het plangebied overlapt met het beschermd provinciaal monument de West-Friese Omringdijk. **Op basis van de omgevingsverordening NH2020 moet voor de ingreep in de dijk bij de provincie een omgevingsvergunning worden aangevraagd.**

De hoge archeologische waarde binnen het plangebied is vastgesteld aan de hand van de, voornamelijk ten westen van de weg gelegen historische bebouwing (zichtbaar op het historisch kaartmateriaal). Op basis van hetzelfde historisch kaartmateriaal kan de hoge archeologische waarde voor de Late Middeleeuwen en Nieuwe Tijd binnen het plangebied naar beneden worden bijgesteld. Aangezien de geplande bodemroerende ingreep zich voornamelijk beperkt tot het oostelijk gelegen deel en teruggelegd wordt in het bestaande riooltracé kan er vanuit worden gegaan dat in dit geval de archeologische waarden binnen het plangebied niet onevenredig geschaad worden.

6. Advies

Archeologie

Indien de (grondroerende) plannen ongewijzigd blijven, is nader archeologisch onderzoek in het kader van de Archeologische Monumentenzorg niet noodzakelijk.

Archeologie West-Friesland adviseert de voorgenomen ingrepen vrij te geven met betrekking tot het aspect archeologie.

De voorgenomen ingreep is vrijgesteld van archeologisch onderzoek. Ten behoeve van het doen van waarnemingen dient wel in de omgevingsvergunning te worden opgenomen dat Archeologie West-Friesland toekomstige graafwerkzaamheden ter hoogte van de historische dorpskern van Wervershoof (oranje op afb. 2) en ter hoogte van het provinciaal monument (paars op afb. 2) wil **monitoren**.

Voor het uitvoeren van de monitoring wordt geadviseerd een stelpost (€3.000,-) op te nemen. Deze stelpost zal het documenteren en uitwerken van eventuele sporen of vondsten dekken. Indien geen sporen of vondsten worden aangetroffen, zal geen of in mindere mate gebruik worden gemaakt van de stelpost. Het monitoren van de graafwerkzaamheden zal niet tot noemenswaardige vertragingen leiden. Vondstmateriaal dat bij het uitvoeren van het werk wordt aangetroffen is (conform de Erfgoedwet, § 5.4, artikel 5.10) eigendom van de Provincie Noord-Holland en zal door Archeologie

⁵ Exaltus 2005, 9.

West-Friesland worden aangeleverd aan het Provinciaal depot voor archeologie van Noord-Holland te Castricum.

Archeologie West-Friesland verzoekt om spoedig overleg te plegen met de projectontwikkelaar en/of koper om afspraken over het vervolgtraject te maken (C. Soonius, 06-25272867 / c.soonius@hoorn.nl).

Provinciaal monument

Het meest noordelijk gelegen deel van het plangebied overlapt met het beschermd provinciaal monument de West-Friese Omringdijk. **Op basis van de omgevingsverordening NH2020 moet voor de ingreep in de dijk bij de provincie een omgevingsvergunning worden aangevraagd.**

De provincie werkt in de regel mee aan de voorgenomen bodemingrepen als is aangetoond dat bij de voorgenomen werkzaamheden het aangezicht van de dijk niet wordt aangetast en wordt teruggebracht naar het oorspronkelijke profiel van de dijk.

Om de aanvraag van de omgevingsvergunning soepel te laten verlopen kan dit eventueel in samenwerking met Archeologie West-Friesland gedaan worden.

7. Bronnen

Archis 3.0

Exaltus, R., 2005. Wervershoof; plangebieden Westrand en Centrum Een Inventariserend Archeologisch Veldonderzoek. *Steekproef-rapport 2005-07/02*, De Steekproef Archeologisch Onderzoeks- en Adviesbureau, Zuidhorn.

Provincie Noord-Holland, 2020. Omgevingsverordening NH2020. Provincie Noord-Holland, Haarlem.

Soonius, C.M. & J. van Leeuwen, 2018. Toelichting Beleidskaart Archeologie gemeente Medemblik. *West-Friese Archeologische Notities (WAN)* 6. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

Westfries Archief